

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/213694,Oswiadczenie-Instytutu-Pamieci-Narodowej-w-zwiazku-z-nieprawdziwymi-badz-zmanipulowanymi-informacjami-dotyczacymi-funkcjonowania-IPN>
02.03.2026, 01:17

Oświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej w związku z nieprawdziwymi bądź zmanipulowanymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania IPN

12.02.2025

W związku z pojawiającymi się w ostatnich dniach w przestrzeni medialnej nieprawdziwymi bądź zmanipulowanymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania Instytutu Pamięci Narodowej, formułowanymi zarówno przez niektórych dziennikarzy, jak i polityków, przypominamy, że Instytut od dwudziestu pięciu lat konsekwentnie, transparentnie i rzetelnie realizuje nałożone przez ustawę zadania, związane z edukacją historyczną, badaniami naukowymi, zabezpieczaniem i udostępnianiem archiwaliów, ściganiem zbrodni, lustracją, poszukiwaniami ofiar systemów totalitarnych oraz upamiętnianiem.

Podejmując decyzje finansowe kierujemy się zawsze zasadami celowego, gospodarnego, racjonalnego i efektywnego wydatkowania środków budżetowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie finansów czy zamówień publicznych.

W ciągu ostatnich kilkunastu tygodni wielokrotnie odpowiadaliśmy na pytania kierowane w trybie dostępu do informacji publicznej czy zapytania dziennikarskie dotyczące różnych sfer naszej ustawowej działalności. Na każde pytanie stanowiące w świetle prawa wnioski o udzielenie informacji publicznej udzieliliśmy wyczerpującej odpowiedzi w przewidzianych przez przepisy terminach. Nigdy niczego nie ukrywaliśmy, nigdy też nie unikaliśmy odpowiedzi. Jesteśmy bowiem pewni, że realizowane przez nas zadania są zgodne z prawem i wynikają wprost z nałożonych na IPN zobowiązań ustawowych.

Niestety, część naszych odpowiedzi jest prezentowana w sposób zmanipulowany, tak by wywołać fałszywe przekonanie o działaniach niezgodnych z prawem czy marnotrawieniu środków publicznych.

Nie ma na to naszej zgody.

Od momentu rozpoczęcia działalności Instytut Pamięci Narodowej był obiektem ataków przeciwników powołania tej instytucji, w tym części dziennikarzy, naukowców czy innych uczestników życia publicznego. Zdążyliśmy się do wielu rzeczy przyzwyczaić, konsekwentnie prostując pomówienia, kłamstwa i manipulacje.

Wydarzenia ostatnich kilku tygodni wymagają zdecydowanej reakcji, bo skala manipulacji przekroczyła nie tylko granice dobrego smaku ale także przyzwoitości. Nie mamy wątpliwości, że dzieje się tak dlatego, że urzędujący prezes IPN dr Karol Nawrocki zdecydował się na start w wyborach prezydenckich.

Raz jeszcze podkreślamy, że IPN nie jest zaangażowany w kampanię prezydencką, prezes Instytutu rozpoczynając kampanię wyborczą publicznie poinformował o swoim urlopie. IPN jest niezależną i apolityczną instytucją państwa polskiego, która realizuje zadania kierując się wyłącznie zapisami ustaw regulujących naszą działalność. Obecnie natomiast IPN stał się

obiektem ataków zarówno polityków, jak również części dziennikarzy, którzy bezzasadnie i w sposób nieobiektywny przedstawiają działalność IPN.

Jednymi z zadań ustawowych są działania w zakresie edukacji publicznej określone w art. 1 pkt 4 oraz prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej, określonej w art. 53 ustawy z 18 grudnia 1998 r. *o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*. Tym samym, bezzasadne są twierdzenia, jakoby IPN wydatkował środki budżetowe na działania medialne niezgodnie z obowiązującym prawem.

Przypominamy, że IPN nie prowadzi działań reklamowych ani promocyjnych, ale w oparciu o ustawę o IPN prowadzi działalność edukacyjno-informacyjną w środkach masowego przekazu, również komercyjnych, oraz podejmuje inne działania informacyjne wspierające działalność ustawową. Efekty naszych działań edukacyjno-informacyjnych np. dodatki prasowe i artykuły o tematyce historycznej publikowane zarówno w prasie polskiej, jak i zagranicznej są dostępne na naszej stronie internetowej. Audycje radiowe i telewizyjne, a także materiały multimedialne docierają do setek tysięcy odbiorców zainteresowanych tematyką historyczną, co potwierdzają analizy zasięgów medialnych.

Decydując się na współpracę z mediami publicznymi lub komercyjnymi w zakresie emisji audycji radiowych i telewizyjnych oraz publikacji materiałów o charakterze edukacyjno-informacyjnym zawsze kierujemy się zdolnością dotarcia danego medium do odbiorców, grupą docelową, a także kosztami takiego przedsięwzięcia.

W momencie zlecenia usługi lub zawierania umów emisji lub publikacji materiałów o charakterze edukacyjnym, naukowym i informacyjnym, Instytut każdorazowo zastrzega sobie prawo do nieodpłatnego, stałego udostępniania tych materiałów na swoich stronach internetowych.

Co roku, w udostępnionej na stronie internetowej Instytutu informacji o działalności IPN za miniony rok, publikowane są dane o naszych aktywnościach w mediach. Podawane są tam tytuły medialne, tytuły artykułów oraz autorzy publikacji. Autorami ww. publikacji w mediach są pracownicy IPN.

W zakresie pojawiającego się zarzutu o braku współpracy z publicznymi nadawcami radiowymi i telewizyjnymi podkreślamy, że to Polskie Radio S.A. w stanie likwidacji w lutym 2024 r. jednostronnie wypowiedziało nam umowę na realizowaną wspólnie z Instytutem od 2020 r. audycję „Przystanek Historia w Polskim Radiu”. Cykl audycji „Przystanek Historia” miał stałe grono słuchaczy i był emitowany w Programie I Polskiego Radia dwa razy w miesiącu, od września do czerwca.

W odniesieniu do braku umowy z publicznym nadawcą telewizyjnym informujemy, że z powodu zbyt dużych kosztów produkcji i emisji cyklicznego programu popularnonaukowego Instytutu Pamięci Narodowej „Przystanek Historia”, IPN nie zdecydował się po czerwcu 2023 r. na kontynuowanie współpracy.

Nieprawdą jest, co przekazał publicznie poseł do Parlamentu Europejskiego Pan Dariusz Joński, że pracownicy Biura Rzecznika Prasowego IPN zarabiają średnio po 20 tys. zł. Wynagrodzenia są znacząco niższe. Zwracamy uwagę, że odpowiedzi, których udziela Instytut Pamięci Narodowej w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, są odpowiedziami adekwatnymi do przedmiotu, treści i zakresu żądania wnioskodawcy. Manipulacją są zatem twierdzenia formułowane na podstawie wybiórczo zestawianych danych, jak w przypadku rzekomo wysokich wynagrodzeń

pracowników IPN. Takie wypowiedzi świadczą też o nieznamości obowiązujących regulacji prawnych.

Przypominamy, że zasady wynagradzania Pracowników Instytutu Pamięci Narodowej regulują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 r. w *sprawie zasad wynagradzania pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek* (Dz.U.2023.467). Proponujemy, aby osoby wypowiadające się na temat wysokości wynagrodzeń pracowników IPN zapoznały się z zapisami tego aktu prawnego.

Odnosząc się do braku procedury konkursowej przy zatrudnianiu pracowników w Instytucie Pamięci Narodowej wyjaśniamy, że ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U.2024.409), w której zawarte są przepisy dotyczące nawiązywania stosunku pracy w drodze naboru, nie dotyczy IPN, który działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. o *pracownikach urzędów państwowych* (Dz.U.2023.1917). Podstawowym kryterium stosowanym przy zatrudnianiu są kompetencje niezbędne do realizacji zadań ustawowych.

Wśród pojawiających się w przestrzeni medialnej informacji są również te, dotyczące trwającej w IPN kontroli prowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli (dalej również „NIK”). Kontrola ta obejmuje swoim zakresem okres 2022-2025 (do czasu zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz danych za lata 2020-2021 w przypadku konieczności ich porównania. Kontrola rozpoczęła się na początku stycznia br. i zgodnie z zapowiedzią prowadzących ją osób ma potrwać do końca marca br. Przypominamy, że IPN z uwagi na swój status prawny jest kontrolowany w zakresie celowości wydatków co roku. Tegoroczna kontrola różni się jednak od dotychczas prowadzonych kontroli budżetowych. Ma charakter kontroli finansowo-majątkowej i dotyczy zarządzania w IPN majątkiem i rozporządzania środkami publicznymi w ostatnich czterech latach. Zarówno tegoroczna kontrola, jak i kontrola przeprowadzona w 2024 r. po wyborach parlamentarnych (za 2023 r.) różniły się również merytorycznie i zakresowo od wszystkich kontroli, jakie były prowadzone w historii IPN.

Informujemy, że pracownicy IPN zawsze, na każde wezwanie kontrolerów NIK przedkładają żądane dokumenty i wyjaśnienia, mimo że zakres żądanej dokumentacji i wyznaczone krótkie terminy, niekiedy paraliżują pracę całych Biur. Tak więc dodatkowe czynności związane z obsługą obszernych wniosków formułowanych przez kontrolerów nie pozostają bez wpływu na terminową realizację zadań ustawowych. Niemniej na wszystkie pytania odpowiadamy terminowo i wyczerpująco, zgodnie z prawem.

Dodatkowo, pragniemy kolejny raz przypomnieć, że w [oświadczeniu z 2 lipca 2024 r.](#) zawarliśmy szczegółowe wyjaśnienia odnośnie do każdego z subiektywnych zarzutów kontrolerów NIK sformułowanych po kontroli budżetowej za 2023 r., zakończonej w kwietniu 2024 r. Zachęcamy Państwa do lektury dokumentu, z którego można dowiedzieć się między innym, że np. NIK zarzucił IPN nieprawidłowość działań związanych z Centralnym Przystankiem Historia ponieważ w pierwszym przetargu publicznym prowadzonym przez IPN na wyposażenie CPH nie wziął udziału żaden wykonawca, a w drugim jeden z wykonawców złożył nieprawdziwe oświadczenia, co spowodowało przedłużenie procedury przetargowej. Te okoliczności zostały przedstawione jako wina IPN i czas, w jakim te postępowania trwały, doliczono do ogólnej horrendalnej kwoty rzekomych naruszeń prawa przez IPN. Kolegium NIK, jako sędzia we własnej sprawie, nie wziął w ogóle zastrzeżeń IPN w tym zakresie pod uwagę.

W publicznych wypowiedziach pojawiły się także informacje związane z nierzetelną realizacją

zakupu trzech kapsuł multimedialnych służących do prezentacji historycznych gier komputerowych. Informujemy, że z chwilą uruchomienia Centralnego Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie 6 maja 2024 r. trzy kapsuły multimedialne zostały udostępnione w strefie nowych technologii. Do dzisiaj skorzystało z nich kilka tysięcy osób, grając w gry przygotowane przez Biuro Nowych Technologii IPN. Zachęcamy do odwiedzenia naszej siedziby przy ul. Marszałkowskiej 107 w Warszawie i skorzystania z nowoczesnej oferty edukacyjnej.

Odnosząc się do aktywności IPN w zakresie działań międzynarodowych ustawa zobowiązuje nas do „upowszechniania wyników swojej pracy oraz badań innych instytucji” a także „stanowisk i opinii dotyczących najważniejszych dla Narodu Polskiego wydarzeń”, prowadzenia „działalności edukacyjnej, wystawienniczej i wydawniczej”, „promowania wiedzy o udziale Polaków i ich formacjach wojskowych na frontach walk”, „przeciwdziałania rozpowszechnianiu w kraju i za granicą informacji i publikacji o nieprawdziwych treściach historycznych, krzywdzących lub zniesławiających Rzeczpospolitą Polską lub Naród Polski” jak również „upamiętniania historycznych wydarzeń, miejsc oraz postaci w dziejach walk i męczeństwa Narodu Polskiego, w kraju i za granicą”.

Projekt „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” objął zasięgiem 5 kontynentów w ramach 91 wernisaży na całym świecie. Wystawę, składającą się łącznie z 250 plansz z wątkami regionalnymi w 30 językach obejrzało około miliona osób, a ponad 800 milionów ma dostęp do naszych treści, również w formie immersyjnym. W ramach przedsięwzięcia powstało 3500 artykułów, publikacji i materiałów edukacyjnych, 14 publikacji naukowych skierowanych do odbiorcy zagranicznego, przygotowano ponad 100 biogramów postaci historycznych. Udało nam się pozyskać setki zdjęć ukazujących szlak bojowy Armii gen. Andersa oraz ludności cywilnej z zagranicznych placówek. Zasięg informacji o projekcie to ok. 830 mln odbiorców.

Dla przykładu, w Wielkiej Brytanii inauguracja wystawy odbyła się 7 października 2024 r. w parlamencie brytyjskim z udziałem ok. 100 parlamentarzystów pod przewodnictwem Lorda Speakera Izby Lordów, Johna Francisa McFall, Barona McFall of Alcluith. Współorganizatorem uroczystości był współprzewodniczący ponadpartyjnej grupy parlamentarnej ds. Polski Martin John Vickers. Licznie przybyli także ambasadorowie, konsulowie, attaché obrony, przedstawiciele korpusów wojskowych z Austrii, Australii, Czech, Chorwacji, Finlandii, Francji, Grecji, Islandii, Luksemburga, Mongolii, Polski, Rumunii, Ukrainy i Wielkiej Brytanii, oraz przedstawiciele brytyjskich środowisk społecznych i politycznych. Obecny był prof. Hal Sosabowski, prawnuk generała Stanisława Sosabowskiego. W wydarzeniu wzięło udział ok. 200 osób, odbiło się ono szerokim echem w brytyjskich mediach.

Wydarzenie w Royal Canadian Military Institute (RCMI) w Toronto 28 marca 2023 r. uświetnili swoją obecnością reprezentanci rządu i parlamentu Prowincji Ontario, m.in. kanadyjski minister edukacji na region Ontario S. Leece, żołnierze i weterani będący członkami RCMI, przedstawiciele korpusu konsularnego i kanadyjskiej Polonii, a także polscy weterani II wojny światowej, m.in. wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Kanadzie mjr WP w stanie spoczynku Zbigniew Gondek, kawaler Orderu Wojennego Virtuti Militari, czy radiooperator Dywizjonu 303 Bolesław Fajarczuk.

W Izraelu otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” odbyło się 6 czerwca 2023 r. w Centrum Dziedzictwa Menachema Begina w Jerozolimie. W trakcie wizyty miało miejsce spotkanie z parlamentarzystami izraelskimi m.in. Amitem Halewi, z grupy polsko - izraelskiej w Knesecie.

8 czerwca 2022 r. prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki wziął udział w uroczystym otwarciu Muzeum Ofiar Komunizmu w Waszyngtonie – niezwykłego miejsca pamięci w stolicy USA, przypominającego o milionach ofiar zbrodniczego totalitaryzmu sowieckiego i piętnującego wszystkich tych, którzy byli jego aktywnymi uczestnikami. Karol Nawrocki jest członkiem Rady Muzeum, a eksperci z IPN brali udział w pracach nad ekspozycją, na której wyeksponowano wojnę polsko – bolszewicką oraz postać rtm. Witolda Pileckiego. W otwarciu muzeum wzięli udział m.in. Andrew Bremberg, prezes Fundacji Pamięci o Ofiarach Komunizmu, która zainicjowała powstanie placówki, Lee Edwards, jeden z założycieli Fundacji Pamięci Ofiar Komunizmu oraz przedstawiciele korpusu dyplomatycznego.

Stałymi partnerami Instytutu są także instytucje wchodzące w skład Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia (poprzez swoich członków Platforma reprezentuje co najmniej 200 mln obywateli Europy i ponad 1,1 mln obywateli Ameryki Północnej o europejskich korzeniach) oraz Europejskiej Sieci Instytucji Archiwalnych Zajmujących się Aktami Tajnych Służb.

Prezes IPN brał udział w okrągłym 80. jubileuszu Kongresu Polonii Amerykańskiej, W przeddzień wydarzenia uczestniczył w posiedzeniu Rady Dyrektorów Kongresu Polonii Amerykańskiej poświęconemu Zbrodni Wołyńskiej. Przedstawił działania IPN na rzecz odblokowania procesu poszukiwań i ekshumacji, wzywając do międzynarodowego lobbingu w tej sprawie. Wręczył Prezesowi Kongresu zebrane i przygotowane przez IPN materiały dotyczące współpracy ze stroną ukraińską wraz ze specyfikacją. Tego samego dnia Kongres przyjął "Rezolucję Wołyńską".

[W załączonym do oświadczenia artykule](#) odnosimy się bardzo szczegółowo do nierzetelnie przedstawionych informacji zaprezentowanych przez Panią red. Dominikę Wielowieyską w jej tekście zatytułowanym „*IPN Travel, czyli jak Karol Nawrocki za pieniądze publiczne zwiedził kawał świata*” (wyborcza.pl z 7.02.2025 r.), które zostały powtórzone w tekście tej samej autorki pt. „*Nawrocki na Hawajach*” (Gazeta Wyborcza z 12.02.2025 r.)

dr Rafał Leśkiewicz

Dyrektor
Biura Rzecznika Prasowego
Rzecznik prasowy
Instytutu Pamięci Narodowej

[Skuteczna edukacja historyczna w nowoczesnym wydaniu, czyli czego nie napisała i nie dostrzegła red. Dominika Wielowieyska \(pdf, 1.1 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

Oświadczenie